

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

09 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători –Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Harti Vladislav, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Cacerovschii Vitalii XXX născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 19.10.2017 – 06.07.2018 (prima instanță);
2. 25.09.2018 – 14.11.2018 (instanța de apel);
3. 25.01.2019 – 09.04.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) din 06 iulie 2018, cauza fiind examinată în procedura simplificată prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, a fost încetat procesul penal în privința lui Cacerovschii Vitalii pe învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 290 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală. I s-a aplicat lui Cacerovschii Vitalii conform art. 55 Cod penal, sancțiunea contravențională sub formă de amendă în mărime de 100 unități convenționale, adică 5000 lei.

S-a respins solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor judiciare în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare, ca neîntemeiată.

Totodată prin sentință s-a soluționat și chestiunea cu privire la corpurile delictive.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Cacerovschii Vitalii având intenția păstrării munițiilor fără autorizarea corespunzătoare, a păstrat la domiciliul său situat în sat. XXX, 321 cartușe și anume 55 cartușe de calibrul 5.45 mm (5,45x39 mm), 44 cartușe militare cal. 7,62 mm (7,62x39), 70 cartușe de manevră de cal. 7,62 mm (7,62x39), 6 cartușe militare cal. 7,62 mm Mocuna (7,62x54mm), 74 cartușe de construcție cal. 7,62 mm, 5 cartușe cal. 30-06 Springlied (7,62x63 mm), 8 cartușe cal. 7.62 mm TT (7,62x25 mm), un cartuș cal. 9 mm Makarov (9x18), 2 cartușe, cal. 9x19mm Luger, un cartuș sportiv și de vânatoare de cal. 5,6 mm (22LR), 3 cartușe de vânatoare cal. 12 și 17 cartușe cal 16,44 cartușe

de construcție de calibru 6,8 mm, utile pentru efectuarea tragerilor, precum și în construcțiile ușor demontabile, colibe, amplasate de loturile de teren cu numerele cadastrale 5530203.420 și 5330203.204 ambele situate în extravilanul r-1 Ialoveni sat. Suruceni o grenadă de model „F-1” un focos de model „UZRGM” și o lovitură cal.3,7 cm, Pzgr 37x255 mm, până la 19 iulie 2017, când reprezentantul organului de urmărire penală în cadrul percheziției efectuate pe cauza penală nr. 2017010906 la domiciliul acestuia în cadrul căreia 55 cartușe de calibru 5,45 mm (5,45x39 mm), 44 cartușe militare cal. 7,62 mm (7,62x38), 70 cartușe de manevră de cal. 7,62 (7,62x39), 6 cartușe militare cal. 7,62 mm Mocuna (7,62x54mm), 74 cartușe de construcție cal. 7,62 mm, 5 cartușe cal. 30-06 Springfield (7,62x62mm), 8 cartușe cal. 7,62 mm TT (7,62x25mm), un cartuș cal. 9mm Makarov (9x18 mm), 2 cartușe cal. 9x19 mm Luger, un cartuș sportiv și de vânătoare de cal. 5,6 mm (221LR), 3 cartușe de vânătoare cal. 12 și 7 cartușe cal. 16, 44 cartușe de construcție de calibru 6,8 mm au fost depistate și ridicate.

Acțiunile inculpatului Cacerovschii Vaitalii au fost calificate în baza art. 290 alin. (1) Cod penal „*păstrarea munițiilor fără autorizația corespunzătoare.*”

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către:

2.1 Procurorul în Procuratura r-1 Ialoveni, Deremenji Valeriu care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi sentințe prin care inculpatului Cacerovschii Vitalii să-i fie aplicată o sancțiune sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani cu suspendarea executării potrivit art. 90 Cod penal, pe o perioadă de 2 ani, cu încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor pentru efectuarea expertizelor, invocând faptul că:

- instanța nu a apreciat corect gradul de pericol ce-l prezintă inculpatul pentru societate, instanța nu a ținut cont că inculpatul a păstrat fără autorizația corespunzătoare un număr impunător de muniții;

- nu au fost întrunite toate condițiile necesare pentru aplicarea în privința inculpatului a art. 55 Cod penal, fiind încălcate prevederile art. 2 alin. (2) Cod penal;

- aplicarea unei asemenea pedepse poate crea impresia eronată inculpatului cât și altor făptuitori despre blândețea legii penale și continuarea comiterii acestei infracțiuni fără careva impedimente;

- la aplicarea pedepsei nu s-a ținut cont de gravitatea infracțiunii, de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de scopul pedepsei, de faptul că inculpatul nu a recuperat benevol cheltuielile judiciare, neîntemeiat a încetat procesul penal, liberându-l pe inculpat de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, potrivit prevederilor art. 55 Cod penal;

- prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 229 Cod de procedură penală, neîntemeiat respingând cerința cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului;

- la adoptarea sentinței nu au fost respectate prevederile art. 385 , 394 Cod de procedură penală.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018, s-a respins apelul declarat și s-a menținut sentința fără modificări.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a concluzionat că inculpatul a săvârșit infracțiunea imputată, aceste împrejurări fiind constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Instanța de apel a reținut faptul că, prima instanță corect a ținut cont că în timp ce primele trei condiții ce țin de liberarea de răspundere penală au o conotație obiectivă, care a fost susținută prin probele administrate la fața de urmărire penală sau la faza judecării cauzei penale în instanța de judecată, atunci condiția privind constatarea faptului că, corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale este o condiție subiectivă, iar în lipsa unor criterii definitorii reglementate printr-o bază legală, aceasta urmează a fi apreciată de către instanța de judecată, în mod individual, reieșind din aceste condiții, instanța de apel a menționat faptul că, constatarea faptului că corectarea persoanei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale urmează a fi interpretată în combinație cu celelalte condiții, astfel s-a reținut că inculpatul Cacerovschii Vitalii a conștientizat gradul prejudiciabil al acțiunii imputate prin faptul că și-a recunoscut vina, nu s-a eschivat cu rea-credință de la răspunderea penală, s-a căit de cele comise, nu a avut un comportament anti social, la materialele cauzei fiind anexată și caracteristica pozitivă de la locul de trai.

Instanța de apel a remarcat faptul că, nu s-au constatat careva impedimente în aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, dimpotrivă s-au constatat circumstanțe atenuante prevăzute de art. 76 Cod penal, cât și circumstanțe excepționale fiind astfel întrunite condițiile obligatorii pentru aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal, instanța de apel constatând ca fiind oportună încetarea procesului penal în temeiul art. art. 332 alin. (1), 391 alin. (1) pct. 7) Cod de procedură penală, cu aplicarea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă în mărime de 100 unități convenționale, ceea ce constituie 5000 lei, în corespundere cu prevederilor art. 55 alin. (2) Cod penal, în vigoare la momentul infracțiunii.

Instanța de apel a reținut faptul că acuzatorul de stat a invocat că la efectuarea expertizelor balistice au fost suportate cheltuielile în mărime de 5680 lei, indicând asupra faptului că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizelor vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu din contul inculpatului.

Instanța de apel a specificat faptul că expertizele au fost efectuate la cererea organului de urmărire penală în vederea examinării corpurilor delictive în rezultatul săvârșirii infracțiunii de către inculpat, acestea fiind acțiuni procesuale ce țin de

administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

4. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar, de către:

4.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, care a invocat drept temeiuri de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), pct. 10) Cod de procedură penală, care solicită casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel în alt complet de judecată.

Invocând faptul că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;

- decizia instanței de apel nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției;

- instanța de apel a omis faptul că conform art. 55 alin. (1) Cod penal, poate fi liberată de răspundere penală cu tragerea la răspundere administrativă persoana, dacă s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale;

- nu s-a ținut cont de faptul că inculpatul a păstrat fără autorizația corespunzătoare un număr impunător de muniții la domiciliul său și în colibe ușor demontabile, amplasate pe loturile de teren cu nr. cadastrale 530203.420 și 5330203.204 ambele situate în extravilanul s. Suruceni r-l Ialoveni, punând în pericol viața altor persoane;

- nu au fost constatate careva condiții care ar justifica aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal;

- liberând persoana de răspundere penală se diminuează acel factor de abținere de la comiterea unor asemenea infracțiuni de către alte persoane cât și de inculpat;

- la aplicarea pedepsei nu s-a ținut cont de gravitatea infracțiunii, de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de scopul pedepsei, de faptul că inculpatul nu a recuperat benevol cheltuielile judiciare, neîntemeiat a încetat procesul penal, liberându-l pe inculpat de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională, potrivit prevederilor art. 55 Cod penal;

- instanța de apel urma să aprecieze just dacă pedeapsa a fost aplicată în raport nu numai cu sancțiunea normelor penale imputate inculpatului, ci cu toate prevederile ce reglementează pedeapsa penală, individualizarea acesteia, precum și de criterii ce țin de tratamentul juridic penal;

- la respingerea solicitării acuzatorului de stat cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, primele instanțe nu au dat pe deplin eficiență prevederilor art. 227, 229 Cod de procedură penală;

- nu s-au ținut cont de modificările survenite la art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, astfel că statul deja nu mai are obligația imperativă de a suporta acele plăți pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale, luat în coraport cu dispoziția art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, și constituie temeiul ce impune

suportarea cheltuielilor de judecată de la inculpat, aceste cheltuieli fiind suportate de către stat doar din cauza că a fost comisă infracțiunea în cauză, în caz contrar aceste cheltuieli nu ar fi fost generate.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul Chihai Mihail în numele inculpatului Cacerovschii Vitalii, care a pledat pentru inadmisibilitatea recursului, invocând faptul că temeiurile invocate în recurs sunt formale și în cele din urmă nu și-au găsit nici o confirmare de fapt și de drept, argumentele aduse nu constituie decât o dezaprobare și un dezacord pur formal față de soluția instanței de fond, menținută de către instanța de apel privind aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 55 Cod penal.

Corect de către primele instanțe au fost aplicate în privința inculpatului prevederile art. 55 Cod penal, or, acesta anterior nu a fost condamnat, nu a fost atras nici o dată la răspundere contravențională.

Consideră ca drept neîntemeiate alegațiile recurentului precum că corectarea lui Cacerovschii Vitalii nu va fi posibilă în cazul liberării acestuia de răspundere penală, acestea fiind nemotivate, în condițiile în care s-a confirmat fără echivoc că inculpatul deja s-a corectat și a conștientizat pericolul real al faptei infracționale comise.

Menționând faptul că anume din momentul constatării faptei infracționale, Cacerovschii Vitalii a colaborat activ cu organele de urmărire penală, nu a îngădit sub nici o formă accesul pe teritoriul bunurilor sale imobile, ci dimpotrivă, de sine stătător a arătat locurile unde erau amplasate munițiile, iar în continuare a colaborat activ cu organul de urmărire penală, explicând în detalii ample proveniența acestora.

La fel, inculpatul a recunoscut integral vina, manifestând un regret profund față de inacțiunile comise manifestate prin nepredarea munițiilor către organul de resort.

Consideră neîntemeiate solicitările procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare, or normele procesual penale impun strict obligația statului de a suporta cheltuielile vizate în legătură cu investigarea infracțiunii, dar și constatarea și argumentarea învinuirii aduse lui Cacerovschii Vitalii, or simpla recunoaștere a vinovăției nu poate servi temei de fapt și de drept pentru recunoașterea acestuia ca fiind vinovat de comiterea infracțiunii. Mai mult art. 143, 227, 229 Cod de procedură penală, stabilesc în mod clar cum și de către cine sunt suportate cheltuielile judiciare în cadrul unui proces penal.

6. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, Colegiul penal lărgit atestă că recurentul invocă ca temeiuri de recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), pct. 10), Cod de procedură penală, și anume cazurile când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând materialele cauzei prin prisma aspectelor și temeiurilor de recurs invocate, Colegiul penal lărgit constată că în speță se confirmă temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, în sensul că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, nu s-a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 75 Cod penal, ce prevede că *„persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal.”*

În acest context, instanța de recurs relevă că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care sunt obligate să se conducă instanțele de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Instanțelor de judecată, legea penală le acordă o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării pedepsei penale, luând în considerație caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele ce atenuază sau agravează răspunderea, ținând cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal lărgit notează că potrivit art. 55 alin. (1) Cod penal, *„persoana care a săvârșit pentru prima oară o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, cu excepția infracțiunilor prevăzute la art. 181¹, 256, 303, 314, art. 326 alin. (1) și (11), art. 327 alin. (1), art. 328 alin. (1), art. 332 alin. (1), art. 333 alin. (1), art. 334 alin. (1) și (2), art. 335 alin. (1) și art. 335¹ alin. (1), poate fi liberată de răspundere penală și trasă la răspundere contravențională în cazurile în care și-a recunoscut vina, a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune și s-a constatat că corectarea ei este posibilă fără a fi supusă răspunderii penale.”*

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că concluzia instanței de apel cu privire la aplicarea art. 55 Cod penal în privința inculpatului Cacerovschii Vitalii a fost pripită și neargumentată, or, la aplicarea acestor prevederi față de inculpat, nu

s-a ținut cont de faptul că acesta a păstrat un număr impunător de muniții fără autorizarea corespunzătoare printre care și o grenadă, nu s-a ținut cont de gravitatea acțiunilor sale și urmărirea prejudiciabile care puteau a fi provocate.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia a fost condamnată, iar după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții Generale a Codului penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

În speță, inculpatul Cacerovschii Vitalie a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 290 alin. (1) Cod penal, ce se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 950 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de pînă la 3 ani, care potrivit art. 16 alin. (3) Cod penal, se clasifică ca infracțiune **mai puțin gravă**.

Astfel, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel a pus accentul pe persoana inculpatului Cacerovschii Vitalii și nu a luat în considerare alte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi **gravitatea infracțiunii săvârșite, de numărul impunător al munițiilor păstrate fără autorizarea corespunzătoare, printre care și o grenadă, precum și de pericolul social sporit al păstrării ilegale a unor astfel de muniții**.

În viziunea Colegiului penal lărgit, fapta comisă de inculpat, prezintă un pericol sporit pentru societate, care atentează la securitatea publică și a ordinii publice.

Mai mult în decizia sa instanța de apel face referire la faptul că a constatat existența circumstanțelor atenuante cât și existența unor circumstanțe excepționale, fără a enumera care sunt aceste circumstanțe excepționale care au permis aplicarea prevederilor art. 55 Cod penal față de inculpat.

Prin urmare având în vedere cele menționate supra, instanța de recurs consideră că decizia instanței de apel nu este suficient de motivată în partea aplicării pedepsei conform prevederilor art. 55 Cod penal față de inculpat.

În atare circumstanțe, Colegiul penal lărgit statuează că, erorile comise nu pot fi înlăturate de către instanța de recurs în prezenta procedură, deoarece instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza pe fond, substituind instanța care a judecat apelul cu încălcarea prevederilor legii penale și procesual-penale. Încălcările punctate în prezenta decizie determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa total decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile relevante din art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Harti Vladislav, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 noiembrie 2018 în cauza penală privindu-l pe **Cacerovschii Vitalii XXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu este supusă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **25 aprilie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor